

ТЕЗИ ФІНАЛІСТІВ КОНКУРСУ «СУД МАЙБУТНЬОГО»

В. П. КОХАН,

кандидат юридичних наук, юрист ТОВ «М. А. Консалтинг»;

І. В. ПІДКУРКОВА,

кандидат соціальних наук, доцент, доцент кафедри соціології та політології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

МЕТОД КАРТОК ГРОМАДЯНСЬКОГО ЗВІТУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНЮВАННЯ ТА МОНІТОРИНГУ СУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Належне функціонування судової гілки влади в Україні неможливе без довіри громадян до судових процесів і рішень, без підтримки громадськості на шляху вироблення ефективного зворотного зв'язку між державою та суспільством.

Оцінка з боку громадян – це їх суб'єктивне сприйняття того, наскільки комфортно вони почуваються в суді, наскільки повною та зрозумілою була інформація, отримана ними в суді, наскільки вони задоволені швидкістю вирішення справи, зрозумілістю винесеного рішення та іншими питаннями, які насправді й формують думку громадянина про суд.

Практична користь методології КГЗ полягає в можливості використання отриманих результатів в адмініструванні конкретного суду та судової системи в цілому, створенні передумов для того, щоб суди могли більш повно та адекватно врахувати думку громадян і в умовах навіть недостатнього фінансування, недостатньо чіткого адміністрування судової гілки влади, розбіжностей у законодавстві, а найголовніше, за умови існуючого тиску на судову владу, зробити суд більш відкритим для людей, більш зрозумілим, підвищити довіру до суду як до надійної та ефективної державної інституції.

Н. О. БОЙКО,

адвокат;

О. О. КОВАЛЬОВА,

суддя Охтирського міськрайонного суду Сумської області

АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ У ВИКОРИСТАННІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СУДОВІЙ СИСТЕМІ РОЗВИНЕНИХ ДЕРЖАВ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ РОБОТИ ВІТЧИЗНЯНИХ СУДІВ

Вітчизняна система права разом з централізованою та єдиною системою судів здійснює відносно невисокий рівень витрат на ведення справ у судах різних інстанцій (особливо – для фізичних осіб), якнайкраще готова до поступової трансформації судової системи на шляху до впровадження віртуального суду. Для розробки викладеної далі ідеї **ВЕДЕННЯ**

СУДОВИХ СПРАВ ОНЛАЙН (ВССО) взято за основу дослідження, проведене з ініціативи Цивільної законодавчої палати Великобританії групою відомих британських правників, – «Онлайн-вирішення спорів», офіційно опубліковане в лютому 2015 р.

Три етапи ВССО: 1. Онлайн-подача заяви та всіх додатків в електронному вигляді на основі

електронної заявки, в якій буде розмежування за предметом спору та категорією правовідносин, в залежності від якої буде далі сформовано сам позов автоматично.

2. Оцінка наявності спору та при наявності останнього попередній розгляд справи, що також проводиться онлайн. При цьому суддя письмово

може ставити запитання сторонам та витребувати додаткові докази.

3. Поки проходить онлайн-розгляд справи, подані до заяви документи на паперових носіях дійдуть до суду звичними засобами поштового зв'язку. Але на момент їх надходження до суду справа буде в основному розглянута.

І. С. ПУСТОВАЛОВА,
магістр права юридичного факультету Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна,
секретар судового засідання Господарського суду Харківської області

СТВОРЕННЯ ІНСТИТУТУ МИРОВИХ СУДДІВ ЯК СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО СУДОЧИНСТВА

На даний час Україна переживає новий історичний етап у своєму розвитку. Цей етап супроводжується проведенням низки реформ у різних сферах державного управління, зокрема і в судовій системі.

Судова система України покликана захищати права та свободи громадян. Для цього, власне, і працює ряд судів загальної юрисдикції, а за дотриманням конституційних прав слідує Конституційний Суд України.

Модель мирового судочинства можна реалізувати у максимально ефективному руслі, встановлюючи певні вимоги до кандидатів на посаду мирового судді, юридичну відповідальність суддів за неправомір-

не рішення та забезпечуючи надійну систему гарантій доступу населення до судочинства.

Доцільність запропонованої моделі пояснюється також тим, що мирові судді, які обрані органом місцевого самоврядування певної адміністративно-територіальної одиниці, володітимуть авторитетом та повагою у місцевого населення. Саме за наявності таких елементів судової реформи можливо відновити довіру до судів серед громадян, що позитивно позначиться і на виконанні функцій судової влади, забезпечення незалежності суддів та відповідальності перед громадою, якою їх обрано, дасть змогу уникнути корупційних явищ.

І. О. КАСЬЯНОВ

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ З МЕТОЮ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОНАННЯМ СУДОВИХ РІШЕНЬ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

На сьогоднішній день питання виконання судових рішень є одним із найбільш важливих, адже, за статистикою, в нашій державі не виконується близько 70% відсотків рішень національних судів і аж 90% рішень Європейського суду з прав людини, – про це зазначила ще в 2013 р. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Валерія Володимирівна Лутковська. Насправді, проблем невиконання судових рішень наразі безліч і всі їх не можна вирішити лише за допомогою інформаційних технологій, але

запровадження нового методу електронного контролю могло б значно поліпшити цю критичну ситуацію, яка, на жаль, уже має певну історію.

Обов'язково слід зауважити, що функціонування подібної системи не вирішить усіх проблем, які існують наразі у виконавчому провадженні, але це буде поштовхом до підвищення межі виконання судових рішень. Також вважаю за доцільне змінити відповідним чином законодавство, яке б визначало поняття та статус нової системи обігу даних. Також Кабінет

Міністрів України міг би детально регламентувати порядок організації та функціонування вищезгаданої системи.

Отже, у підсумок можна сказати, що інформаційні технології мають неабиякий вплив у сучасному суспільстві. Ми маємо використовувати їх собі на користь в усіх сферах суспільного життя, зокрема в правовій площині. Запровадження вищеописаної системи дасть змогу покращити доступ до право-

суддя та отримати довіру людей до судової системи та похідної від неї Державної виконавчої служби. Ця система дасть змогу створити механізм, який унеможливить зловживання своїми повноваженнями державних виконавців, а також в якому будуть дотримані права та інтереси громадян, насамперед майнові права, які є надзвичайно важливими в економічному просторі, адже найчастіше саме майнові вимоги залишаються невиконаними.

П. В. ПОСТОЄНКО

СУД МАЙБУТНЬОГО

«Електронний судовий кабінет» являв собою поєднання бази даних нормативно-правових актів, месенджера, електронного документообігу, відеоконференц-зв'язку та незамінного помічника у роботі адвоката і судді.

Судове провадження відкривається за позовною заявою, яка надсилається в електронному вигляді адвокатом з накладанням електронного підпису через правовий кабінет або через сайт до відповідного суду. Також особа може надіслати сама, без участі адвоката, для окремих категорій справ, з обов'язковою авторизацією за допомогою біометричної картки. Працівник суду генерує ключі для надання доступу до справи для всіх учасників, які вказані у позові.

Призначення розгляду справи можливе лише у разі зазначення даного клопотання в позовній заяві та відсутності свідків або свідки дали згоду давати свідчення вночі. Також особливістю є те, що

позивач заради «нічного розгляду» (пришвидшення) має сплатити судовий збір у подвійному розмірі. Це необхідно для компенсації суддям, помічникам, секретарям та обслуговуючому персоналу роботи в нічний час як понаднормової. З огляду на те, що кількість залів у будівлях суду є обмеженою, а збільшення кількості суддів не розв'язувало проблему, то це дало змогу проводити більше судових засідань протягом доби.

У разі зменшення чи збільшення кількості позовних заяв із клопотанням про нічний (скорочений) розгляд відповідно можна залучати додаткових суддів чи переводити їх на розгляд справ удень. Судді та працівники суду підтримали такий підхід, адже він дозволяв їм при звичному навантаженні отримувати додаткові кошти до заробітної плати. Це стало позитивним сигналом і для позивачів, адже строк розгляду їхніх заяв скоротився від двох до чотирьох разів.